

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Національного технічного
університету

«Дніпровська політехніка»

А.В. Павличенко

06 2025 р.

ВИСНОВОК

Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» щодо дисертації Шипіциної Євгенії Сергіївни на тему: *«Європейський досвід реформування публічного управління загальною середньою освітою»* на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (протокол № 07/237 від 23 листопада 2020 року).

ВИТЯГ

з протоколу № 18 засідання кафедри
державного управління і місцевого самоврядування
Навчально-наукового інституту державного управління
від «03» червня 2025 року

Порядок денний:

Обговорення результатів дисертаційного дослідження здобувачки кафедри державного управління і місцевого самоврядування НТУ «Дніпровська політехніка» Шипіциної Є.С. на тему: *«Європейський досвід реформування публічного управління загальною середньою освітою»*, поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» щодо її рекомендації для попереднього розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Присутні:

д.держ.упр., проф. Хожило І.І. – голова семінару; зав. каф., д.держ.упр., проф. Чикаренко І.А.; к.політ.н., доц. Рудік О.М. – науковий керівник; д.держ.упр., проф. Липовська Н.А.; д.держ.упр., проф. Маматова Т.В.; д.держ.упр., проф. Баштанник В.В.; д.держ.упр., проф. Гончарук Н.Т.; д.держ.упр., проф. Квітка С.А.; д.і.н., проф. Бородін Є.І.; д.держ.упр.,

д.держ.упр., доц. Тарасенко Т. М.; д.держ.упр., доц. Сорокіна Н.Г.; к.держ.упр., доц. Матвеева О.Ю., к.держ.упр., доц. Шумляєва І.Д.

Присутні на засіданні 13 осіб, зокрема 11 докторів наук, із них за профілем поданої на розгляд дисертації – 9, та 3 кандидатів наук, із них за профілем поданої на розгляд дисертації – 2.

СЛУХАЛИ:

1. Повідомлення голови семінару – Хожило І.І., професора кафедри державного управління і місцевого самоврядування – за матеріалами дисертаційної роботи Шипіциної Є.С. на тему: «Європейський досвід реформування публічного управління загальною середньою освітою», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Тема «Європейський досвід реформування публічного управління загальною середньою освітою» затверджена на засіданні Вченої ради Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (протокол № 07/237 від 23 листопада 2020 року).

Науковий керівник теми – к. політ. н., доц. Рудік О.М.

2. Доповідь здобувачки ступеня доктора філософії Шипіциної Є.С. щодо дисертації на тему: «Європейський досвід реформування публічного управління загальною середньою освітою», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». У своїй доповіді Шипіцина Є.С. розкрила актуальність обраної теми, об'єкт та предмет дослідження, мету, завдання, методологію, основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист, а також науково-практичну значимість роботи та інформацію про впровадження результатів дослідження.

3. Запитання до здобувача. Запитання по матеріалам дисертації ставили: д.держ.упр., проф. Гончарук Н. Т., д.держ.упр., проф. Баштанник В. В., д.держ.упр., проф. Хожило І. І., д.держ.упр., проф. Квітка С.А., д.держ.упр., доц. Сорокіна Н.Г., д.держ.упр., професор Чикаренко І.А., д.держ.упр., проф. Маматова Т.В., д.держ.упр., доц. Тарасенко Т. М.. Запитання стосувалися актуальності дослідження, ступеня обґрунтованості запропонованих підходів та моделей реформування публічного управління загальною середньою освітою в Україні з урахуванням європейського досвіду, наукової новизни отриманих результатів, а також можливостей практичного впровадження розроблених рекомендацій на національному та місцевому рівнях.

4. Виступи за обговореною роботою. В обговоренні дисертації взяли участь: Липовська Н.А., д. держ. упр., професор – гарант ОНП; Чикаренко І.А., д. держ. упр., професор; к.політ.н., доц. Рудік О.М. – науковий керівник; Баштанник В.В., д. держ. упр., професор; Бородін Є.І., д. і. н., професор; Хожило І.І., д. держ. упр., професор – головуєча на засіданні.

Рудік О.М. представив авторку дисертації, і зазначив, що висновок про роботу над дисертацією та виконання індивідуального навчального плану Шипіциною Є.С., яка здобуває науковий ступінь доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування», є у цілому позитивним: представлене дослідження відповідає усім формальним вимогам щодо підготовки дисертації. Науковий керівник надав загальну оцінку роботи Шипіциної Є.С. під час проведення досліджень та підготовки дисертації до захисту, підтвердив виконання здобувачкою індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану, а також відзначив, що текст дисертації перевірено програмою StrikePlagiarism на наявність текстових запозичень. У наданій довідці схожість тексту – 17,33% (джерела з інтернету, із вилученням цитат) із них 11,01% – посилання на апробацію результатів дослідження.

Під час обговорення основних положень дисертації Шипіциної Є.С. науковці відзначали, що актуальність теми дослідження не викликає сумнівів, робота виконана на належному науковому рівні, є самостійним завершеним дослідженням, що містить нові науково обґрунтовані результати, які вирішують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування». Отримані наукові результати достатньою мірою опубліковані та пройшли апробацію на науково-комунікативних заходах.

Більш глибокий висновок (про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації) буде надано авторці дисертації після представлення нею результатів дослідження на сьогоднішньому засіданні кафедри та їх обговорення, зокрема, з урахуванням детального вивчення роботи рецензентами. Разом із тим, усі виступаючі висловили єдину думку, що дослідження Шипіциної Євгенії Сергіївни на тему: «Європейський досвід реформування публічного управління загальною середньою освітою» відповідає усім вимогам до підготовки дисертації та може бути рекомендованим до подальшого проходження та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді до завершення терміну навчання в аспірантурі.

УХВАЛИЛИ:

1. Визначити, що за ступенем готовності дисертаційну роботу Шипіциної Євгенії Сергіївни можна вважати завершеною науковою працею.

2. Ураховуючи офіційну заяву Шипіциної Є.С. з проханням провести попередню експертизу дисертації та видати висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації, призначити рецензентами по дисертаційному дослідженню д.і.н., проф. Бородіна Є.І.; д.держ.упр., проф. Чикаренко І.А.; д.філ., доц. Сахарову К.О., що працюють у даному науковому напрямі та мають відповідні публікації за темою представленого дослідження.

3. Рецензентам до 10.06.2025 підготувати висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Шипіциної Євгенії Сергіївни: «Європейський досвід реформування публічного управління загальною середньою освітою» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 281 «Публічне управління та адміністрування»

1. Актуальність теми дослідження

Загальна середня освіта є не лише базовим освітнім рівнем, а й інструментом формування людського капіталу та розвитку демократичного суспільства. Зміни в глобальному середовищі, зростання нерівності, вплив цифрових технологій актуалізують необхідність переосмислення ролі держави, громадянського суспільства та територіальних громад у забезпеченні якості та ефективності освітніх послуг.

В Україні реформування публічного управління загальною середньою освітою відбувається в умовах війни, децентралізації та євроінтеграції. Освіта визначена пріоритетом державної політики, однак реалізація реформи потребує оновлення моделей управління відповідно до європейських стандартів. У багатьох європейських країнах було здійснено перехід від централізованих до автономних і підзвітних моделей управління освітою. Практики Естонії, Фінляндії, Великої Британії, Нідерландів демонструють ефективність поєднання інституційної автономії з механізмами зовнішнього оцінювання та публічної звітності. Українські дослідники, зокрема А. Джурило, О. Локшина, О. Глушко, В. Кремень, підкреслюють важливість імплементації принципів належного врядування в управлінські підходи до середньої освіти.

Досвід Естонії демонструє результативність цифрових інструментів та фінансової децентралізації; у Фінляндії – вагомість педагогічної автономії та довіри до вчителя; у Великій Британії – управління через академії та трасти з високою підзвітністю; у Нідерландах – баланс між автономією шкіл і державною координацією якості. Ці моделі є джерелом практичних рішень для України.

Реформування вітчизняної системи освіти здійснюється через концепцію «Нова українська школа», що передбачає зміни у змісті, структурі та механізмах управління. Проте постають виклики, пов'язані з розподілом повноважень, кадровою спроможністю, фінансовою нерівністю між громадами. Актуальним стає забезпечення балансу між автономією і контролем, а також адаптація управлінських підходів до умов соціальної диференціації та демографічної нестабільності.

Узгодження освітньої політики з європейськими стратегіями («European Education Area», «Education and Training 2020» тощо), вимоги цифровізації, інклюзивності, сталості розвитку висувають нові вимоги до управління. Проблеми відсутності вертикалі управління, законодавчі колізії, недостатня участь громадськості, вплив війни та пандемії на освітню інфраструктуру поглиблюють нерівність доступу та ускладнюють реалізацію політики на

місцях. У цих умовах аналіз європейських моделей публічного управління є необхідним інструментом для розробки адаптивних механізмів модернізації освітнього адміністрування в Україні.

Виходячи з цього, дисертаційне дослідження спрямоване на аналіз та концептуалізацію публічного управління загальною середньою освітою в контексті європейського досвіду з акцентом на пошук оптимальних моделей та механізмів його вдосконалення в Україні.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційне дослідження виконане у межах тем науково-дослідних робіт: «Еволюція інститутів і форм публічного управління: теоретико-методологічні засади» (номер державної реєстрації 01180006488, 2021), що виконувалася у Дніпропетровському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентові України; «Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні» (номер державної реєстрації 0122U002375, 2022–2023); «Цифрова трансформація публічного управління» (номер державної реєстрації 0122U002236, 2022–2023) – теми кафедри державного управління і місцевого самоврядування Навчально-наукового інституту державного управління НТУ «Дніпровська політехніка». Крім того, дослідження проводилося у межах теми «Удосконалення механізмів державного антикризового управління в умовах системних реформ в Україні» (номер державної реєстрації 0118U100228), що реалізується ГО «Міжнародний центр з розвитку науки і технологій» (договір № 03/765-1852 від 13.03.2025). Матеріали, підготовлені в межах зазначених тем, інтегровані до змісту дисертаційного дослідження, а також відображені у відповідних наукових публікаціях.

3. Мета і завдання дослідження

Метою дисертаційного дослідження є наукове обґрунтування концептуальних засад, моделей і механізмів реформування публічного управління загальною середньою освітою в Україні з урахуванням європейського досвіду. Для досягнення зазначеної мети в дисертації були визначені такі наукові *завдання*:

- визначити теоретичні та концептуальні засади публічного управління загальною середньою освітою та уточнити понятійно-категоріальний апарат дослідження;
- проаналізувати чинне законодавства України у сфері загальної середньої освіти, виявити наявні нормативно-правові прогалини та бар'єри для реалізації ефективної системи управління, зокрема в контексті євроінтеграції;
- охарактеризувати основні моделі управління освітою в країнах Європейського Союзу, проаналізувати механізми їх реформування (зокрема в країнах ЄС-15 і посткомуністичних державах), а також узагальнити інституційно релевантний досвід країн поза межами ЄС (Канада, Сінгапур) у контексті децентралізації, автономії, цифровізації та інституційної відповідальності;

- дослідити динаміку трансформації публічного управління загальною середньою освітою в Україні в період незалежності, виокремити ключові етапи та особливості реформ;
- визначити актуальні проблеми публічного управління загальною середньою освітою в Україні;
- узагальнити відповідні елементи європейського досвіду управління освітою, що можуть бути адаптовані в Україні з урахуванням національного соціально-економічного та правового контексту;
- сформулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення інституційних механізмів управління загальною середньою освітою в Україні з урахуванням європейського досвіду.

Об'єктом дослідження є публічне управління загальною середньою освітою.

Предметом дослідження є європейський досвід реформування публічного управління загальною середньою освітою.

4. Методи дослідження

Методологічною основою дисертаційного дослідження є фундаментальні положення теорії публічного управління та напрацювання вітчизняних і зарубіжних учених з питань розвитку системи загальної середньої освіти в умовах європейської інтеграції.

Дослідження ґрунтується на історичному, системному та цільовому підходах, а також сукупності методів, що забезпечують їхню реалізацію, а саме:

- *методах аналізу, синтезу, індукції, дедукції, абстрагування та узагальнення* (для опрацювання наукових джерел, уточнення понятійного апарату, структурування типологій, інтерпретації теоретичних положень і емпіричних матеріалів);
- *історичному* (для реконструкції етапів становлення та розвитку публічного управління загальною середньою освітою в Україні та пострадянських державах-членах ЄС, з урахуванням впливу централізованих моделей управління та міжнародних реформаторських ініціатив (OECD, ETF, World Bank, Erasmus+);
- *порівняльно-аналітичному* (для зіставлення інституційних структур, управлінських моделей, систем фінансування, правового регулювання та механізмів забезпечення якості освіти в країнах ЄС і в Україні);
- *догматичному та системно-правового аналізу* (для дослідження чинного законодавства України в сфері освіти та його відповідності європейським стандартам і нормативам);
- *моделювання, типологізації, структуризації та проектування* (для побудови авторських моделей публічного управління освітою, матриці адаптивності, типологій освітнього менеджменту, схем взаємодії суб'єктів управління, а також моделі дуальної освіти у старшій школі);
- *SWOT-аналіз* (для оцінки сильних і слабких сторін управлінських моделей, можливостей та ризиків їх адаптації до українських умов, зокрема щодо впровадження дуальної моделі освіти у регіонах України);

– *візуально-аналітичні* (для створення порівняльних таблиць, хронологічних схем, типологічних матриць, діаграм і графіків, що відображають ключові характеристики систем управління загальною середньою освітою).

5. Наукова новизна отриманих результатів

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в дослідженні цілісно обґрунтовано комплекс механізмів вдосконалення системи публічного управління загальною середньою освітою в Україні в умовах децентралізації, цифровізації та руху до європейських стандартів. Основні результати, які становлять наукову новизну, полягають у тому, що:

уперше:

– розроблено концептуальну модель впровадження дуальної освіти у старшій школі в межах публічного управління ЗСО, а також адаптовану до Дніпропетровської області. На відміну від існуючих досліджень, що стосуються лише вищої та професійно-технічної освіти, ця модель інтегрує управлінські, організаційні та кадрові механізми саме для ЗСО. Обґрунтовано доцільність впровадження дуальної форми здобуття повної загальної середньої освіти в умовах профільної школи відповідно до концепції НУШ; визначено її структурні компоненти, особливості педагогічного супроводу та вплив на професійне самовизначення учнів; розроблено модель взаємодії закладів освіти та роботодавців у межах дуального навчання.

удосконалено:

– понятійно-категоріальний апарат дослідження: сформульовано авторське визначення поняття «реформування публічного управління загальною середньою освітою» як цілісного процесу, що охоплює інституційні, фінансові, правові та цифрові трансформації з метою забезпечення ефективності, доступності та якості освітніх послуг. Це трактування відрізняється від попередніх, які зводили реформу здебільшого до адміністративних або структурних змін. Уточнено взаємозв'язок понять «публічне управління», «державне управління» та «державно-громадське управління» в освіті. На відміну від традиційних підходів, авторська інтерпретація ґрунтується на принципах поліцентризму та good governance (належного врядування), що деталізує функції, суб'єктів і механізми взаємодії на різних рівнях управління.

– класифікацію проблем публічного управління загальною середньою освітою шляхом розширення її до шести складових: інституційного, фінансового, кадрового, цифрового, інфраструктурного та соціального. Така систематизація включає комплексну оцінку бар'єрів реформування на основі реальних управлінських викликів, на відміну від попередніх досліджень, які фокусувалися лише на окремих аспектах;

– механізм формульного фінансування шкіл в Україні – шляхом адаптації європейських підходів (зокрема польської та британської практик) із включенням індексу соціально-демографічної вразливості територій. Запропоновано альтернативну шкалу вагових коефіцієнтів для

малокомплектних закладів освіти, що дозволяє враховувати реальні витрати на освітні послуги та забезпечити рівність доступу в умовах децентралізації.

дістали подальшого розвитку:

- методологічні підходи до аналізу європейських реформ у сфері освіти через поєднання концепцій good governance (належного врядування), нової публічної управлінської парадигми та поліцентричного управління;

- типологія моделей управління загальною середньою освітою, яка систематизує централізовану, децентралізовану, державно-громадську та ринкову моделі з урахуванням їх сильних і слабких сторін. На відміну від існуючих класифікацій, авторська типологія базується на аналізі реальних інституційних практик країн ЄС та містить ознаки гібридності української моделі;

- цифрові інструменти управління загальною середньою освітою. Запропоновано концепцію інтеграції існуючих інформаційних систем (АІКОМ, ЄДЕБО, ІСУО, «Єдина школа») в єдиний портал для стратегічного планування, моніторингу та управлінського моделювання освітньої політики на всіх рівнях – від закладу до держави. Уточнено, що система АІКОМ, яка нині виконує переважно облікову функцію, може бути адаптована для автоматизованого аналізу наповнюваності класів, логістики, інфраструктурної спроможності та кадрового забезпечення, що перетворює її на повноцінний інструмент публічного управління в умовах децентралізації;

- інституційні механізми взаємодії між суб'єктами управління освітою, зокрема через укладання багаторівневих угод, розподіл повноважень і застосування міжсекторального партнерства. На відміну від наявних моделей, авторський підхід інтегрує європейські практики (наприклад, мультиакадемічні трасти, освітні хаби) в український контекст.

6. Практичне значення одержаних результатів

Основні теоретичні положення, висновки а також пропозиції дисертаційної роботи мають практичне спрямування та можуть бути використані органами державної влади, місцевого самоврядування, закладами освіти та науково-методичними установами під час розробки політик, програм і механізмів управління загальною середньою освітою з урахуванням європейського досвіду, цифрової трансформації та викликів післявоєнного відновлення. Висновки та рекомендації наукового дослідження використані у діяльності:

- Департамент освіти і науки Дніпропетровської обласної військової адміністрації – під час прийняття управлінських рішень у сфері реформування системи загальної середньої освіти враховано авторські рекомендації щодо моделі публічного управління, яка поєднує децентралізовану автономію закладів із централізованими стандартами якості. Підтримано ідеї впровадження дуальної освіти у ЗЗСО, а також застосовано підходи до цифрового моніторингу, оцінювання підзвітності й підтримки педагогічних кадрів у громадах, що постраждали внаслідок воєнних дій (довідка про впровадження від 21.04.2025 № 2541/0/211-25).

– Відділ освіти, культури, молоді та спорту Миколаївської сільської ради Дніпропетровської області – при формуванні стратегічних документів у сфері освіти реалізовано підходи до оптимізації освітньої мережі громади на основі європейських практик стратегічного планування (Фінляндія, Польща, Естонія). Враховано авторські рекомендації щодо зміцнення інституційної спроможності місцевого самоврядування, розвитку партнерств між закладами загальної середньої та позашкільної освіти, а також підвищення прозорості, підзвітності та взаємодії з батьківською спільнотою (довідка про впровадження від 21.04.2025 № 222).

– Комунальний заклад освіти «Ліцей «Синергія» Дніпропетровської обласної ради – у процесі реалізації внутрішньої політики якості освіти впроваджено авторські рекомендації щодо посилення ролі органів учнівського самоврядування, профорієнтаційних практик та індивідуальних освітніх траєкторій. Окрему увагу приділено апробації елементів дуальної освіти через співпрацю із ЗВО та роботодавцями, впровадження менторських програм і підтримку соціально вразливих учнів (довідка про впровадження від 28.11.2024 № 37).

– Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» (Навчально-науковий інститут державного управління) – при оновленні робочих програм освітніх компонентів для підготовки здобувачів ступенів магістра і доктора філософії за спеціальностями 281 «Публічне управління та адміністрування» і 073 «Менеджмент» використано результати дисертаційного дослідження. Зокрема, інтегровано тематику моделей публічного управління в освіті, інклюзивної політики у сфері охорони здоров'я та оцінювання ефективності місцевих освітніх проєктів (довідка про впровадження від 25.04.2025 № 12-22-9).

7. Особистий внесок здобувача

Дисертація є завершеною самостійною науковою працею аспірантки Шипіциної Євгенії Сергіївни, усі сформульовані в ній положення та висновки ґрунтуються на особистих дослідженнях автора. Внесок автора в опубліковані у співавторстві праці конкретизовано у списку публікацій, який подано у дисертації.

8. Апробація результатів дисертації

Основні теоретичні положення, висновки та рекомендації за темою дисертаційного дослідження оприлюднено та обговорено на таких вітчизняних та міжнародних науково-комунікативних заходах: XII науково-практична конференція «Правові аспекти публічного управління: теорія та практика» (м.Дніпро, 2020); XXII Всеукраїнська щорічна студентська науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасний менеджмент: моделі, стратегії, технології» (м. Одеса, 2021); XVIII науково-практична конференція «Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України» (м. Дніпро, 2021); XIX науково-практична конференція «Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України» (м. Дніпро, 2022); XIII міжнародна науково-технічна конференція аспірантів та молодих вчених «Наукова весна»

(м. Дніпро, 2023); Всеукраїнська науково-практична онлайн-конференція «Публічне управління та адміністрування в умовах воєнного стану: виклики, стратегії та досягнення в Україні» (м. Дніпро, 2023); Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми розвитку професійних компетентностей вчителів математичної, природничої та технологічної освітніх галузей» (м. Дніпро, 2025).

9. Структура та обсяг дисертації

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списків використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 339 сторінок, з них 299 – основний текст, 15 таблиць, 11 рисунків, 9 додатків, загальний список використаних джерел становить 393 найменувань, з них 192 зарубіжних (у тому числі 183 – різними іноземними мовами) та 201 українських джерел (законодавство, аналітика, наукові публікації, освітні стратегії тощо).

10. Публікації. Основні наукові результати дисертаційної роботи опубліковані в 13 наукових працях, із них: 6 статей у наукових фахових виданнях України (з них 1 – у співавторстві), 7 тез доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій.

Публікації у наукових фахових виданнях України:

1. Shypitsyna Y. Features of the decentralized model of public management of general secondary education in European countries. *Dnipro Academy of Continuing Education Herald. Series: Public Management and Administration*. 2023. № 2(2). С. 56–59. DOI: <https://doi.org/10.54891/2786-698X-2023-2-11>

2. Шевченко Н., Шипіцина Є. Основні моделі управління освітою в європейських країнах. *Наукові перспективи*. 2023. № 10 (40). С. 323–335. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-10\(40\)-323-335](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-10(40)-323-335)

Особистий внесок здобувача:

Самостійно досліджено проблеми управління загальною середньою освітою в умовах децентралізації, проаналізовано європейський досвід і виявлено слабкі місця українського законодавства. На основі цього було розроблено авторське бачення модернізації управлінських рішень, адаптоване до вітчизняного контексту.

3. Shypitsyna Y. Application of foreign experience in education management in territorial communities. *Dnipro Academy of Continuing Education Herald. Series: Public Management and Administration*. 2023. № 1 (1), 62–69. DOI: <https://doi.org/10.54891/2786-698X-2024-1-9>

4. Shypitsyna Y. Reforming the public administration of general secondary education in post-communist EU countries. *Dnipro Academy of Continuing Education Herald. Series: Public Management and Administration*. 2024. № 2 (2). С. 98–104. DOI: <https://doi.org/10.54891/2786-6998-2024-2-14>

5. Шипіцина Є. С. Реформування публічного управління загальною середньою освітою в контексті євроінтеграції: правові аспекти та аналіз законодавчих прогалин. *Електронне наукове видання «Публічне адміністрування та національна безпека»*. 2025. № 2. DOI: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2025-2-10764>

6. Шипіцина Є. С. Еволюція загальної середньої освіти в Україні: шлях реформ і викликів доби незалежності. *Електронне наукове видання «Публічне адміністрування та національна безпека»*. 2025. № 4. DOI: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2025-4-10896>

Публікації, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Шипіцина Є. С. Деякі питання організаційно-правової діяльності публічного управління загальною середньою освітою на регіональному та локальному рівні. *Правові аспекти публічного управління: теорія та практика*: матеріали XII наук.-практ. конф., м. Дніпро, 17 груд. 2020 р. Дніпро: ДРІДУ НАДУ. С. 141–143. URL: <https://surl.li/uqwjxz>

8. Pavlenko L., Shipitsina Ye. Overview of the environment of the public education management reform in Ukraine through the prism of the European management practices. *Сучасний менеджмент: моделі, стратегії, технології*: матеріали XXII Всеукраїнської щорічної студентської науково-практичної конференції за міжнародною участю, 22 квітня 2021. Одеса: ОРІДУ НАДУ. С. 300–301. URL: <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/21042021.pdf>

Особистий внесок здобувача:

Здійснено концептуалізацію середовища реформування публічного управління загальною середньою освітою в Україні, проаналізовано вплив європейських управлінських практик на формування стратегій адаптації. Запропоновано первинні підходи до оцінювання інституційної готовності освітньої системи України до імплементації європейських моделей.

9. Шипіцина Є. Актуальні проблеми ЄС крізь призму його історичного розвитку. *Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України*: матеріали 18-ї наук.-практ. конф., 13 травня 2021 р., м. Дніпро. Дніпро: ДРІДУ НАДУ. С. 28–31. URL: <https://surl.li/xrjeiw>

10. Шипіцина Є. Європейські принципи публічного управління: загальна середня освіта в реаліях сьогодення. *Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України*: матеріали XIX наук.-практ. конф., 16 червня 2022 р., м. Дніпро. Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка». С. 93–95. URL: <https://surl.li/ldfryr>

11. Шипіцина Є. С. Збереження людського капіталу в умовах кризи: управлінський аспект. *Наукова весна*: матеріали XIII міжнар. наук.-техн. конф. аспірантів та молодих вчених, м. Дніпро, 1–3 березня 2023 р. Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка». С. 347–349. URL: <https://surl.li/sysvkh>

12. Шипіцина Є. Децентралізована модель управління загальною середньою освітою в європейських країнах. *Публічне управління та адміністрування в умовах воєнного стану: виклики, стратегії та досягнення в Україні*: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. онлайн-конференції, м. Дніпро, 06 грудня 2023 р. Дніпро: КЗВО «ДАНУ» ДОР». С. 131–133. URL: <https://surl.li/crluff>

13. Шипіцина Є. Управління процесом розвитку професійних компетентностей вчителів в посткомуністичних країнах. *Проблеми розвитку професійних компетентностей вчителів математичної, природничої та технологічної освітніх галузей*: матеріали Всеукраїнської науково практичної

конференції, м. Дніпро, 27-28 лютого 2025 р. Дніпро: КЗВО «ДАНО» ДОР. С. 271 – 274. URL: file:///C:/Users/Administrator/Downloads/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%202025%20(3).pdf

10. Оцінка мови та стилю дисертації

Дисертація виконана українською мовою, з дотриманням наукового стилю викладання матеріалу. Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам у цілому висока. Анотація відображає основний зміст та результати дослідження. Робота добре візуалізована, містить дотичні графічні матеріали, статистичні та аналітичні дані тощо.

За результатами обговорення результатів дисертаційного дослідження здобувачки кафедри державного управління і місцевого самоврядування НТУ «Дніпровська політехніка» Шипіциної Є.С.:

ВВАЖАТИ:

- дисертацію Шипіциної Євгенії Сергіївни на тему: *«Європейський досвід реформування публічного управління загальною середньою освітою»* самостійним, завершеним науковим дослідженням, яке за своєю актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованості, наукової та практичної цінності здобутих результатів відповідає галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» та спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», вимогам нової редакції Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів» (зі змінами) та вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами);

- дисертаційне дослідження Шипіциної Євгенії Сергіївни на тему: *«Європейський досвід реформування публічного управління загальною середньою освітою»* може бути рекомендовано до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

УХВАЛИЛИ:

Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Шипіциної Євгенії Сергіївни на тему: *«Європейський досвід реформування публічного управління загальною середньою освітою»*.

Рекомендувати дисертаційну роботу Шипіциної Євгенії Сергіївни на

тему: «Європейський досвід реформування публічного управління загальною середньою освітою» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рекомендувати призначити головою спеціалізованої вченої ради: **Бородіна Євгенія Івановича**, доктора історичних наук, професора, професора кафедри державного управління і місцевого самоврядування НТУ «Дніпровська політехніка».

Рекомендувати призначити рецензентами по захисту дисертації Шипіциної Євгенії Сергіївни:

Чикаренко Ірину Аркадіївну, доктора наук з державного управління, професора, завідувачку кафедри державного управління і місцевого самоврядування НТУ «Дніпровська політехніка», м. Дніпро;

Сахарову Катерину Олександрівну, доктора філософії, доцента кафедри філософії і педагогіки НТУ «Дніпровська політехніка», м. Дніпро.

Рекомендувати призначити офіційними опонентами по захисту дисертації Шипіциної Євгенії Сергіївни:

Сиченко Віктора Володимировича, доктора наук з державного управління, професора, професора кафедри освітнього менеджменту, державної політики та економіки КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», м.°Дніпро.

Лахижу Миколу Івановича, доктора наук з державного управління, професора, професора кафедри публічного управління, адміністрування та права Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава.

Результати голосування щодо рекомендації дисертації Шипіциної Є.С. на тему «Європейський досвід реформування публічного управління загальною середньою освітою» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» присутніх на засіданні:

за – 13 осіб, проти – немає, утрималися – немає.

Головуюча на засіданні:

доктор наук з державного управління,
професор, професор кафедри державного
управління і місцевого самоврядування

I.I. Хожило

Секретар засідання:

доктор наук з державного управління,
професор, професор кафедри державного
управління і місцевого самоврядування

Н. Г. Сорокіна